

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/372 Έν Καισαριανῇ τῇ 19ῃ Ἀπριλίου 2018

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1 8 2α

Πρός
τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους
τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί
Χριστός Ἀνέστη-Ἀληθῶς Ἀνέστη!
Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Βρισκόμαστε τώρα στήν ἐορταστική περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου, πού ἄρχισε ἀπό τήν ἀγία νύκτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, γιά νά τελειώσει τήν Κυριακή τῶν Ἀγίων Πάντων. Εἶναι ἡ περίοδος αὐτή τοῦ Πεντηκοσταρίου ἡ λαμπρότατη περίοδος τῆς λατρευτικῆς ζωῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τό «χαρμόσυνον» -ὅπως πολύ δίκαια ὀνομάζεται-Πεντηκοστάριο εἶναι ἡ ἀναγκαία συνέχεια τοῦ «κατανυκτικοῦ» Τριωδίου. Διότι χωρίς τήν συνέχεια αὐτή θά δίδεται ἡ ψευδής ἐντύπωση, ὅτι, τάχα, ὁ Χριστιανισμός εἶναι ἡ θρησκεία τῆς θλίψεως καί τῶν δακρύων.

Τό Τριώδιο, πού ἄρχισε μέ τήν παραβολή τοῦ Τελώνου καί τοῦ Φαρισαίου καί τελείωσε μέ τήν Ταφή τοῦ Κυρίου, ἦταν ἡ περίοδος

έντονου πνευματικοῦ ἀγώνα, μιᾶς συστηματικῆς καί κοπιαστικῆς προσπάθειας γιά τήν ἐπιδιόρθωση τῶν ἀτελειῶν τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς. Τό Πεντηκοστόριο ἀποτελεῖ τήν βράβευση τοῦ ἀγώνα ἐκείνου καί μᾶς δίνει τήν καρποφορία τοῦ πνευματικοῦ μας μόχθου εἶναι ἡ ἀπάντηση τῆς θεϊκῆς Ἀγάπης στήν ἀγωνία τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας καί ἡ ἐγγύηση τῆς αἰσίας λύσεως τοῦ δράματος τῆς ψυχῆς.

Οἱ θλιβερές σκέψεις περί τῆς ἀνθρώπινης ἀμαρτωλότητος καί περί τῆς ἀνικανότητος πού συχνά μαρτυρεῖ ἡ ἐσωτερική μας πείρα παρέρχονται ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἐπιτύχει τήν ποθητή τελειότητα τότε οἱ στεναγμοί γιά τίς πτώσεις ἐκείνου πού παλεύει ἐναντίον τοῦ κακοῦ καί γιά τά δυσκολοθεράπευτα ἠθικά τραύματα, πού συχνά ἀφήνει αὐτή ἡ πάλη ὅλα ἐξαφανίζονται, διασκορπίζονται κάτω ἀπό τήν ἀναδημιουργική πνοή τοῦ Ἀναστάντος Λυτρωτοῦ. Διότι μέ αὐτή τήν πνοή ὁ ἔως τώρα ἀνίσχυρος ἄνθρωπος, γίνεται, κατά κάποιο τρόπο, παντοδύναμος καί ὁ ἡττημένος τῆς χθές μεταβάλλεται τώρα σέ θριαμβευτή.

Ἀρχίζει τό Πεντηκοστόριο τή νύκτα τοῦ Πάσχα μέ τόν νικητήριο παιάνα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἑσταυρωμένου Θεανθρώπου καί τελειώνει στήν ἐορτή τῶν Ἀγίων Πάντων μέ τά ἐπινίκια ἄσματα τοῦ θριάμβου τῶν πιστῶν τοῦ Ἀναστάντος, ἐκείνων πού δέχθηκαν τήν ἀγία Του πρόσκληση, πού ἔμειναν πιστοί «*ἐν τῇ ἀγάπῃ Του*» καί πού ἀκολούθησαν πιστά καί πρόθυμα τά ἴχνη τοῦ Ἀγαπήσαντος ἐμᾶς.

Οἱ ἐννέα Κυριακές, πού περιλαμβάνει αὐτή ἡ περίοδος διακρίνονται σέ τρεῖς συμμετρικές ομάδες, κάθε μία ἀπό τίς ὁποῖες περιλαμβάνει τρεῖς Κυριακές.

Ἡ πρώτη τριάδα τῶν Κυριακῶν (Πάσχα-Θωμᾶ-Μυροφόρων) ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς στήν ἐξύμνηση τῆς Ἀναστάσεως καί στήν μελέτη τῶν περιστατικῶν της καί τῶν προσώπων, τά ὁποῖα ἔδρασαν σ' αὐτά.

Ἡ δεύτερη τριάδα τῶν Κυριακῶν (Παραλύτου-Σαμαρείτιδος-Τυφλοῦ), ἐκτός ἀπό τήν συνήθη σ' ὅλες τίς Κυριακές τοῦ ἔτους ἀναστάσιμη ὑμνολογία καί τά μεθεόρτια ἄσματα τοῦ Πάσχα, εἶναι ἀφιερωμένη εἰδικώτερα στήν ὑπογράμμιση τριῶν γεγονότων ἀπό τόν βίο τοῦ Κυρίου, τά ὁποῖα ἀναφέρονται ἀπό τόν Εὐαγγελιστή Ἰωάννη, πού διαβάζονται στίς λειτουργίες μας αὐτή τήν ἐποχή. Πρόκειται περί τῆς θεραπείας τοῦ Παραλυτικοῦ τῆς κολυμβήθρας τῆς Βηθεσδά, περί τῆς συναντήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέ τήν Σαμαρείτιδα ἔξω ἀπό τήν Σιχάρ τῆς Σαμαρείας κοντά στό φρέαρ τοῦ Ἰακωβ καί περί τῆς θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, τόν ὁποῖον ὁ Κύριος θεράπευσε δημιουργώντας καί ἐμφυτεύοντας ὀφθαλμούς στίς κενές κόγχες τοῦ προσώπου του καί τόν διέταξε νά νιφθεῖ στήν κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ.

Οἱ τρεῖς αὐτές ἑορτές ἀφοροῦν γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου, πού συνέβησαν πολύ πρίν ἀπό τό Πάθος καί τήν Ἀνάστασή Του καί ἔχουν σχέση μέ τό ὕδωρ. Θεωρήθηκαν δέ κατάλληλες γιά τήν ἐποχή αὐτή, ἔνεκα προφανῶς τῆς σπουδαιότατης διδακτικῆς σημασίας, τήν ὁποία ἔχουν γιά τούς Χριστιανούς, πού ἀνεγεννήθηκαν στό ὕδωρ τῆς ἱερᾶς Κολυμβήθρας τοῦ Βαπτίσματος, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, ὁμαδικῶς βαπτίζονταν ἄλλοτε κατά τήν νύκτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

Οἱ τρεῖς τελευταῖες Κυριακές (Ἁγίων Πατέρων - Πεντηκοστῆς - Ἁγίων Πάντων) ἀναφέρονται στίς συνέπειες, τά ἀποτελέσματα, τῆς

Ἀναστάσεως- καί στήν ὁλοκλήρωση τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ στήν Τεσσαρακοστή ἀπό τοῦ Πάσχα μέρα ἐορτάζεται ἡ θριαμβευτική στούς οὐρανούς Ἀνάληψη τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος, στήν βάση τῆς ἱστορικῆς ἀφηγήσεως τοῦ Εὐαγγελιοτοῦ Λουκᾶ.

Κατά τήν τελευταία αὕτη τριάδα τῶν Κυριακῶν τοῦ Πεντηκοσταρίου: α) Πανηγυρίζεται ἡ καθιέρωση τοῦ δόγματος περί τῆς θεότητος τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντος καί στούς οὐρανούς ἀναληφθέντος Σωτῆρος καί διακηρύσσεται περί αὐτῆς ἀκλόνητη πίστη τῆς Ἐκκλησίας, τήν Κυριακή τῶν Ἁγίων Πατέρων. β) Ἐορτάζεται ἡ ἐπέτειος τῆς ἱερᾶς ἡμέρας κατά τήν ὁποία ἡ ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔκαμε τήν Ἐκκλησία ἱκανή γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ θείου προορισμοῦ της στήν γῆ, τήν Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς γ) Ἀναπέμπονται, τήν Κυριακή τῶν Ἁγίων Πάντων, οἱ δοξολογίες τῆς ἐπὶ τῆς γῆς Ἐκκλησίας πρὸς τόν Θεῖο Ἰδρυτή καί Ἀρχηγό της γιά τὰ κατορθώματα τῶν Ἁγίων Του καί γιά τήν συγκρότηση τῆς ὑπερκοσμίου Ἐκκλησίας τῶν ἐκλεκτῶν, πού θ' ἀποτελέσει τήν «καινήν γῆν» τήν ὁποία «προσδοκῶμεν», κατά τό γραφικόν, καί στήν ὁποία θά ἐπανεύρει ἡ ἀνθρωπότητα τήν μακαριότητα τοῦ «Παραδείσου τῆς τρυφῆς» πού ἔχασε ἔνεκα τῆς ἁμαρτίας.

Ἀλλά τό ἔργο αὐτό τῆς λυτρώσεως καί τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, τό ἔργο-ὅπως λέγεται- τῆς Θείας Οἰκονομίας, εἶναι ἀποκύημα μόνης της Θείας Σοφίας, τῆς ὁποίας ἔργον εἶναι καί ὅλη ἡ ὁρατή καί ἡ ἀόρατος δημιουργία. Ἡ Θεία Σοφία τοῦ Δημιουργοῦ, ἡ ὁποία μάλιστα ἐνσαρκώθηκε καί ἐνανθρώπησε ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἐξυμνεῖται σέ μία ἰδιαίτερη ἐορτή μέ τά μᾶλλον ὑπέροχα σέ πνευματικό περιεχόμενο ἐκκλησιαστικά ἄσματα τοῦ Πεντηκοσταρίου.

Ἡ ἑορτή αὐτή ἔχει τεθεῖ στό μέσον ἀκριβῶς τῶν δύο μεγίστων ἑορτῶν αὐτῆς τῆς περιόδου, μεταξύ τοῦ Πάσχα καί τῆς Πεντηκοστῆς, τήν εἰκοστή πέμπτη ἡμέρα ἀπό τοῦ Πάσχα. Ἡ ἑορτή εἶναι γνωστή, γι' αὐτό, μέ τό ὄνομα τῆς *Μεσοπεντηκοστῆς* καί χαρακτηρίζεται ἀπό τήν ἱερά μας ὑμνολογία ὡς «*ἡ μεσότης τῶν ἡμερῶν τῶν ἐκ τῆς σωτηρίου ἀρχομένων Ἐγέρσεως, Πεντηκοστῇ δέ τῇ Θεῷ σφραγιζόμενων*» καί «*τάς λαμπρότητας ἀμφοτέρωθεν ἔχουσα καί ἐνοῦσα τάς δύο*».

Ἡ λατρεία κατὰ τήν περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου εἶναι γεμάτη ἀπό χαρά καί ἀπό ἐλπίδα καί γι' αὐτό ἄριστα συνδυάζεται μέ τήν ὠραιότερη ἐποχή τοῦ ἔτους, τήν ἐποχή τῆς ἀφθονίας τοῦ φωτός, τοῦ πλούτου τῶν χρωμάτων καί τῆς ποικιλίας τῶν μύρων τῆς ἀνοίξεως. Καί μέ τά χαρούμενα τραγούδια τῶν πουλιῶν τοῦ ἀνοιξιάτικου οὐρανοῦ θαυμάσια ἐναρμονίζονται οἱ πανηγυρικοί τόνοι τῶν ἐμπνευσμένων ὕμνων, μέ τοὺς ὁποίους οἱ μελωδοί τοῦ Πεντηκοσταρίου, Ἕλληνες ὅλοι τήν καταγωγήν καί τήν μόρφωση, ἐξυμνοῦν τό θαῦμα τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἀνθρωπότητος, τό ὅποῖον ἐπετέλεσεν ἡ θεϊκή Ἀγάπη.

Εἶναι λοιπόν ἡ ψυχολογία, ἡ φιλοσοφία καί ἡ ποίηση τοῦ Πεντηκοσταρίου ἐκείνη, πού ἄριστα ἀνταποκρίνεται στίς διαθέσεις καί στόν χαρακτήρα τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς. Καί γι' αὐτό ὁ εὐσεβής ἐλληνικός λαός περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη λατρευτική περίοδο αἰσθάνεται τήν γοητεία, πού ἔχει τό «*χαρμόσυνον*» Πεντηκοστάριον.

Ἐπισφράγισμα τῆς περιόδου ἀποτελεῖ ὁ ὕμνος πού ἐπαναλαμβάνεται σέ κάθε θεία λειτουργία

«*Εἶδομεν τό φῶς τό ἀληθινόν, ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον, εὖρομεν πίστην ἀληθῆ, ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες· αὕτη γάρ ἡμᾶς ἔσωσεν*».

Εὐχομαι πατρικά ἐπαναλαμβάνοντας τό τοῦ ἀποστόλου Παύλου
«Ὡς τέκνα φωτός περιπατεῖτε» (Πρός Ἐφεσίους ε΄, 8)

Μετ' ἀναστασίμων εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ Δανιήλ.

